

ХРИСТИЯНСЬКИЙ ГОЛОС

УКРАЇНСЬКА ЦЕРКОВНА ГАЗЕТА • UKRAINISCHE KIRCHENZEITUNG

РІК ВИДАННЯ • JAHRGANG 71

ВЕРЕСЕНЬ • SEPTEMBER 2019 • Nr. 17 (3021)

ЦІНА • PREIS • 1,50 EURO

ПАТРІАРХ СВЯТОСЛАВ: МОЯ ДЕРЖАВА – МОЯ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ

*Подаємо кілька тез Патріарха Святослава про державність
із нагоди Дня Незалежності України, які прозвучали в інтерв'ю «Живому ТБ»*

- 28 років тому Україна як незалежна держава, як суб'єкт міжнародного права заіснувала на мапі світу. Але, очевидно, Україна як мрія, як тотожність народу, Україна як те, що жило в серці та рухало поколіннями українців у боротьбі за свою державу, існувала однозначно швидше. Існувала також Церква... Якби не було Української Греко-Католицької Церкви, важко було б говорити про глибший фундамент української державності.
- Так, перед нами ще багато праці. Ми мусимо бути незалежні не лише юридично, мусимо перестати жити в колоніальній свідомості, як уламок колишньої імперії. Ми повинні ставати собою, будувати свою економіку, свою національну громадську тотожність. Ми справді повинні з об'єкта міжнародної політики ставати її суб'єктом.
- Можливо, ми недооцінюємо те, що маємо. Щоби зрозуміти ціну того, що маємо, потрібно подивитися трошки на історичні факти, які були певними етапами приготування, були каменями будівництва цієї незалежної держави.

- Упродовж історії ми справді не мали своєї держави, часто жили в чужих, навіть на своїй рідній землі. У тих чужих державах ми були людьми другого сорту і наші громадяни сьогодні часами не відчують, що сьогодні ця держава є таки нашою, не чужою. Ця держава – єдина на сьогодні гарантія, що наша національна громадянська гідність може бути захищена.
- Ми повинні так реформувати державні інституції, щоби зміна влади в Україні не спричиняла небезпеки зміни державності. Ми повинні так сьогодні усвідомлювати і будувати наше громадське життя, щоби зміна політичних еліт, не несла небезпеки для самого існування суверенної вільної української держави.
- Ми часто хочемо втекти в інші держави і користатися їхніми благами, але будьте певні, ніколи не матимемо таких прав і гідностей, як на своїй Богом даній землі. Ще наш Шевченко говорив: «У своїй хаті своя правда, і сила, і воля».

Продовження на 2 стор. ▼

Марш Захисників України, Київ, 24.08.2019.
На світлині захисники Сергій Тітаренко (ліворуч)
та Сергій Калитюк

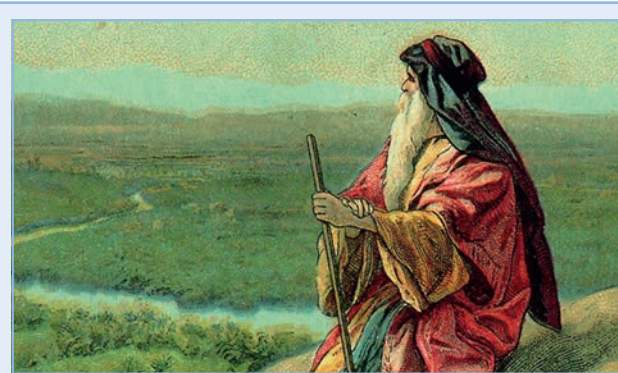
ХГ

«Погляньмо на історію України, де греко-католики найбільше терпіли заради того, щоб зберегти єдність із Ватиканом. Ми, греко-католики, є в сутності тими, які прагнуть єдності. Ми походимо із єдиної Церкви. Греко-католики репрезентують ту Церкву першого тисячоліття, коли вона була єдиною. І це є частково проблемою. Адже декому греко-католики колять в очі». Про деякі актуальні питання в житті УГКЦ читайте в розмові з вл. Венедиктом Алексійчуком, правлячим архиєреєм Чиказької єпархії св. Миколая Чудотворця. **Стор. 3**

У відпочинковому центрі організації «Кольпінг», курортного міста Дудерштадт (Німеччина), відбувся табір, який поєднав у собі катехитичний та музичний напрямки праці з дітьми. Рік тому при храмі УГКЦ св. Володимира у м. Ганновер було створено дитячу капелу бандуристів. Маєстро Роман Антонюк протягом року приїжджав зі Львова й проводив кількаденні курси гри на бандурі. Після курсів діти давали концерти для різних кіл німецького товариства. Більше про це на **стор. 5**

Мойсея не стало. І це «не стало» вказало, що всі тоді зрозуміли, що він був справді вождем і пророком. І те, що вчора Ізраїль в'їдливо топтав та опльовував, тепер стало цінним. Здійснилося пророцтво Мойсея на маловірних синах Ізраїля: всі вони повмирали в пустині. Лише молоде покоління, що народилося в часі мандрівки в пустині, осталося в живих, зрозумівши трагічну долю Мойсея і його святі пориви. Воно й удостоїлося ввійти до обіцяної землі. Про біблійного Мойсея та про поему «Мойсей» Івана Франка – стаття **стор. 6**. На ілюстрації від 1907 р. Мойсей перед смертю споглядає Обітовану Землю.

ПАТРІАРХ СВЯТОСЛАВ: МОЯ ДЕРЖАВА – МОЯ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ

▼ Продовження. Початок на 1 стор.

► Нам так важливо зрозуміти, що та держава, яка сьогодні в нас є, вона наша! Ми можемо на неї нарікати, можемо казати, що, можливо, вона не така, яку ми ще б хотіли мати. Але мусимо взяти за неї відповідальність. Це відчуття, що це – моя держава, відчуття моєї за неї відповідальності має бути од-

ним із важливих елементів виховання державницької свідомості в кожного громадянина.

► Часто чую фрази: «Треба так зробити, аби держава і громадянин між собою не перетиналися, треба так зробити, щоби держава не втручалася в життя громадянина, а громадянин до кінця

не втручався у справи держави». Це абсолютно безвідповідальна позиція. Треба брати активну участь у житті своєї держави і відчуті, що держава – спільне благо.

► Якщо будемо жити в обмеженому світогляді власного егоїзму, то нищитимемо все те,

що спільне. Тоді, будьте певні, ваше особисте егоїстичне щастя, ваша зона комфорту буде знищена.

► Скажімо собі правду, що хто не хоче будувати свою державу, завжди буде людиною другого сорту в чужих.

Подано за: ДІ УГКЦ

ПІДПІЛЬНА ЦЕРКВА

УГКЦ була «мовчазною Церквою» 43 роки. Цього року відзначаємо 30-річчя виходу Церкви з підпілля. Пронести віру крізь табори, тюрми, переслідування та цькування було непросто

ЗАЛИШАЛИ СІМ'Ї І ЙШЛИ В ТАБОРИ ҐУЛАґУ

Помічник єпископа Мілана Шашіка, владика Ніл Лушак, у часи підпілля був дитиною. Усвідомлюючи секретність віри родини, він часто питав у батьків, чому вони не ходять до церкви, яка тоді була вся московська.

«А вони казали, що ми не належимо до тієї Церкви, ми належимо до Церкви Греко-Католицької. Помаленьку вони мене вводили. Ще, звичайно, все мені не пояснювали, щоби я десь там у школі не проговорився. Бо, як-не-як, це були часи ще досить небезпечні».

«Наші священники, – розповідає владика, – не підписалися на перехід від Греко-Католицької Церкви до того «радянського православ'я», і за це були

змушені дуже багато страждати... Залишали сім'ї та йшли в табори Ґулаґу».

«Отець Іван Лелекач, маючи заледве 25 років, пішов у табори Ґулаґу і не бачив 10 років свою доньку. 10 років він був в Сибіру. Він дуже багато нам, молодим семінаристам, розповідав... Розповідав, що їх там годували сірим ржаним хлібом, а він робив з того хлібу вервичку і так молився "Богородице Діво"...»

Владика Ніл розповідає перекази старших товаришів про перше богослужіння, яке 30 квітня 1989 року провів отець Юрій Федака.

«Коли оголосили про дозвіл віри, це була п'ятниця. Він перший наважився на Кальварії біля одної з каплиць відслужити вечірню плащаницю. У велику п'ятницю літургія не пра-

Єпископ-помічник, владика Ніл (Лушак)

виться, але служиться та вечірня з виносом плащаниці. І він єдиний служив ту плащаницю. За тим слідувала міліція, людей не пускали. Люди якось ухитрилися туди пройти. І один наш вірник, що був там, розпо-

відав, що не міг зрозуміти, чому отець Федака так багато плакав тоді. Він каже, що певно то були сльози радості, що прийшов такий час, коли ми вже можемо не боятися, не ховатися».

BBC News Україна

ПРО ПАРЄ, G8 ТА ЧЕСЬКОГО ПІЛОТА

Якось у Празі надивав дивну меморіальну табличку на будинку: там проживав чеський пілот – герой Другої світової. Дивно, бо ж Чехія не брала участі у війні, її за згодою Заходу «мирно» окупували нацисти ще у 1938 – за рік до того, як Захід зрозумів, що диктаторів неможливо «умиротворити», їх можна лише знищити, або без бою віддати їм весь світ.

Виявилось, що у сумній історії Мюнхенської змови та «зливу» Чехословаччини на поталу Гітлеру був маловідомий яскравий епізод. Коли чеський уряд

за підсумками Мюнхена вирішив, що «проти лому нема прийому», і «для запобігання зайвих жертв» віддав наказ армії капітулювати без бою, єдиний авіатор не виконав законний наказ свого головнокомандувача. Всупереч всім статутам він підняв літак у повітря, відбомбився по наступаючим німецьким колонам, пролетів над всією Європою, і таки дотягнув до Британії. Через рік Захід вимушено схаменувся, перед Гітлером припинили стрибати навшпиньки, і чеський ас аж до самого 1945-го успішно воював у Королівських ВПС. А потім повернувся до Чехословаччини – героєм війни та живим докором усім, хто здався окупантам без жодного пострілу.

До чого це я? До того, що у 1938 цей безбашен-

ний пілот за всіма законами був зрадником, який зламав присягу, повстав проти законного командування та порушив міжнародні угоди своєї держави. Якби він не долетів, його б однаково мали право (та навіть були зобов'язані) розстріляти як нацисти, так і законослухняні чехи. От тільки тепер, 80 років потому, сучасна Чехія пишається саме ним, зрадником та порушником наказів. Бо він один зберіг те, що було байдужим капітулянтам – честь та гідність своєї нації. І саме на його «державній зраді» сучасні чехи вибудовують своє почуття гідності і компенсують ним сором від поразки без бою.

Нас скоро очікують наш «Мюнхен» та наші «темні часи». Власне, вони вже почалися із повернення Росії до ПАРЄ. Тепер пройшли

новини, що Трамп та Макрон домовились повернути Росію до G8 – забувши про окупацію Криму, яка власне стала причиною скорочення наради великих держав до «сімки», та у разі «швидкого врегулювання кризи на сході України», – врегулювання звісно ж на умовах Москви. Росії мають намір якнайшвидше пробачити все, точно так, як свого часу все пробачали Гітлерові, і нам в цій «реалполітиці» відведено роль Чехословаччини 1938 року – роль слабкої «недодержави», якою сильним цього світу не гріх пожертвувати заради свого «джаст бізнес».

Нашому недосвідченому новому головнокомандувачу, чий рівень уявлень про політику взагалі та особливо про українсько-російську війну, на жаль, приблизно такий,

як у середнього телеглядача «квартилу», не залишають часу поступово навчитись на малих помилках та «накачати м'язи» – його вже зараз з усіх боків обсідають «порадники» та «посередники» звідусюди, від Франції та Німеччини до Ізраїлю, не кажучи про тих, що напругу з Москви, та про тих що у нього здавна під боком з цілковито московським світоглядом. Приблизно за місяць під час анонсованого Зе-візиту до Вашингтона до їхнього дружнього хору долучиться такий вагомий голос, як соло Дональда Трампа – єдиного у всій Америці друга Росії та Путіна, але ж який говоритиме нібито від імені провідної держави світу, і перед яким наш новообраний почуватиметься, як школяр перед дорослим...

Продовження на 3 стор. ▼

ПРО ПАРЄ, G8 ТА ЧЕСЬКОГО ПІЛОТА

▼ Продовження. Початок на 2 стор.

Можливо, наш президент виявиться стійкішим, аніж чехословацькі лідери 1930-х років. Хочеться на це сподіватись. Але ж не факт. Навпаки, є серйозні підстави сумніватись, і очікувати, що він спасує та прийме умови Москви. Маючи повний контроль над парламентом і урядом, він цілком може виступити таким собі криворізьким Чемберленом, і сказати своїм виборцям: «Я приніс вам мир!», насправді маючи на увазі капітуляцію. І при тому широко вважатиме, що діє єдиним можливим чином – адже он і Європа його за це похвалить, і Трамп з Нетаньяху по голівці гладитимуть...

І от тоді все залежатиме від нас. Коли монобільшість у Раді голосуватиме за «автономію» окупантів та терористів, а військам дадуть команду не стріляти у ворогів – кожний із нас матиме вибір. Кожний солдат і кожний генерал, кожний ветеран та кожний цивільний муситиме для себе вирішити, що важливіше – законслухняність чи патріотизм, формальна

Мирослава Збожна,
«Архистратиг Михаїл»

дисципліна чи честь, боягузлива поміркованість чи громадянська мужність. І коли ми робитимемо цей вибір, згадаємо чеського пілота – «зрадника»; адже історія виправдала саме його, а не тих, хто законно та помірковано наказав йому здати зброю.

Євген Дикий, «Високий замок»

ХТ

ЄДНІСТЬ Є В ПРИРОДІ ГРЕКО-КАТОЛИКІВ

Опісля зустрічі проведу УГКЦ із Папою Франциском та Римською Курією у Ватикані владика Венедикт Алексійчук, правлячий архиєрей Чиказької єпархії св. Миколая Чудотворця, в ефірі «Радіо Марія» поділився своїми думками стосовно трьох мрій УГКЦ: патріархату, беатифікації митрополита Андрея Шептицького, візиту Папи Франциска до України. Розмовляв із Владикою Сергієм Іваницьким.

► Під час нещодавнього візиту Блаженнішого Святослава до Папи Франциска стало питання патріархату для УГКЦ. Зараз це настільки активно обговорюється, що створюється враження про те, що перспектива отримання патріархату наблизилася. Чи так це є?

Вл. В. Алексійчук: Дуже багато разів Папа зустрічався із нашими єпископами, із Патріархом, але в даний момент він запросив і зустрівся із усіма, він хотів почути про Церкву, поспілкуватися. Один із аспектів, який виходить нагору – це питання патріархату, адже це притаманне Східним Церквам. Кожна Східна Церква, якщо вона є у повноті завершеною, то вона мала б мати патріархат. І тому для мене не стоїть запитання чи він буде, а чи не буде, адже звичайно, що він буде, це просто питання часу та питання різних

обставин, які стоять поза тим, що нам знане чи незнане.

► Але чому не зараз? Чому коли постає таке питання, що можливо не зараз, то багато експертів, священників та навіть єпископів кажуть про те, що можливо Ватикану буде важко зараз давати патріархат для УГКЦ, тому що й надалі є певні інсайди від різноманітних єпископів, мовляв, 20 із лишнім років Ватикан відбудовував зв'язок із РПЦ, і якщо зараз дати греко-католикам патріархат, то ці зв'язки будуть усунуті. Тому цікавить ваша точка зору щодо таких чуток, і чи вони мають місце?

Вл. В. Алексійчук: Я думаю, що звичайно мають, але залишається відкритим питання, наскільки вони є домінуючими і чи є домінуючими, і про це можуть знати лише ті, хто до цього є дотичним.

Продовження на 4 стор. ▼

ЮВІЛЕЙ 50-РІЧЧЯ ОСВЯЧЕННЯ СОБОРУ СВЯТОЇ СОФІЇ В РИМІ

Великою Вечірнею з Литією розпочалися 31 серпня молитовні вшанування ювілею 50-річчя освячення прокатедрального собору Святої Софії в Римі. Блаженніший Святослав очолив вечірнє богослужіння, з ним співслужили 15 єпископів з України та діаспори, які прибули до Риму для участі в роботі Синоду Єпископів УГКЦ. Моління супроводжували співом два хори: хор собору Святого Юра у Львові та хор Львівської духовної семінарії Святого Духа. (Прес-служба Товариства Святої Софії)

ЗМІНИ НА ЧОЛІ ЄПАРХІЇ В ЛОНДОНІ

01 вересня у Ватикані повідомлено про те, що Святіший Отець прийняв зречення владика Гліба Лончини з уряду правлячого єпископа Лондонської єпархії Пресвятої Родини УГКЦ та Апостольського Візитатора для українців візантійського обряду в Ірландії. Водночас повідомляється про те, що Папа призначив Апостольським Адміністратором єпархії Пресвятої Родини Всечесного отця Миколу Матвіївського, канцлера єпархії. Владика Гліб Лончина, СУ, був першим правлячим єпископом української єпархії в Лондоні, яку 18 січня 2013 р. створив Папа Бенедикт XVI, піднісши до гідності єпархії тодішній Апостольський Екзархат для українців візантійського обряду, що проживають у Великобританії. У січні цього року Папа Франциск призначив владика Гліба Апостольським Адміністратором вакантного осідку Паризької єпархії святого Володимира, після того як її єпарха владика Бориса Гудзяка було призначено Філадельфійським митрополитом в США. (о. Тимотей Т. Коцур, ЧСВВ, Радіо Ватикан)

ВЛАД ТРОЇЦЬКИЙ – ЛАУРЕАТ ПРЕМІЇ ім. В. СТУСА 2019

«Василь Стус – це людина, яка не боялася бути незручною. Бути незручним – це не завжди безпечно. Але, можливо, саме на таких долях формується дух нації і країни. Це велика людина. І бути нагородженим цією премією – велика честь для мене», – зазначив під час церемонії нагородження театральний режисер Влад Троїцький. Уже 30-ий рік поспіль Премію ім. В. Стуса вручають літераторам, митцям, режисерам, музикантам, культурним менеджерам за внесок в українську культуру й стійкість громадянської позиції. (PEN Ukraine)

С-на: Євгенія Перуцька

СИНОД ЕЛЛАДСЬКОЇ ЦЕРКВИ ПРО АВТОКЕФАЛІЮ ПЦУ

Синод Елладської Церкви підтвердив канонічність надання Православній Церкві України автокефалії та надав право архієпископу Афіньському вирішити питання визнання ПЦУ. Згідно з рекомендаціями синодальних комітетів з догматичних та канонічних питань, а також православних та міжхристиянських відносин з українського питання, Священний синод постановив: визнати канонічним право Вселенського патріарха на дарування автокефалії. (Збруч)

УКРАЇНА, ПОЛЬЩА І США ПІДПИСАЛИ ГАЗОВУ УГОДУ

Уповноважений уряду Польщі у справі енергетичної інфраструктури Пйотр Наїмський заявив, що метою угоди є диверсифікація постачання газу в Україну, яка в цьому є залежною від Росії. Така можливість відкриється в момент розбудови терміналу зрідженого газу в Свиноусті та будівництва газопроводу Baltic Pipe, що з'єднає Польщу з Норвегією. Відповідно до угоди, у 2021 році Польща зможе постачати Україні 6 млрд кубометрів газу (зараз приблизно 1,5 млрд). «За два роки потужність газопорту в Свиноусті збільшиться на 50 % – до 7,5 млрд. кубометрів. Завдяки цьому буде можливість приймати зріджений газ зі США, який придбає українська сторона, або Україна може купити газ у польської Нафтогазової компанії», – зазначив він. (Українська правда)

ПАМ'ЯТНИКИ ПІДПІЛЬНИМ ЄПІСКОПАМ

28 серпня в монастирі Успіння Матері Божої в Погоні освятили пам'ятники підпільним єпископам ЧСВВ Григорію Балагураку з нагоди 110-річчя та Якову Тимчуку з нагоди 100-річчя від дня народження. Пам'ятники встановили біля спорудженого раніше монументу єпископу Софронію Дмитерку. Заввишки вони близько чотирьох метрів, виготовлені з бронзи івано-франківським скульптором Володимиром Кіндрачуком. На урочистостях у Погоні, які також були присвячені 30-літтю виходу з підпілля УГКЦ, побували родичі єпископів Балагурака і Тимчука. Вони поділилися спогадами про великих рідних, які передавалися з уст в уста. (risu.org.ua)

ВЕРЕСЕНЬ – МОЛИМОСЯ ЗА ЗБЕРЕЖЕННЯ МОРІВ ТА ОКЕАНІВ

Протягом вересня Папа закликав молитися за збереження морів та океанів. Представляючи молитовне намірення, Святіший Отець нагадав, що створіння є задумом Божої любові. «Океани містять більшість води планети, як також найбільше розмаїття живих істот, чимало з яких сьогодні з різних причин перебувають під загрозою». За словами Святішого Отця, «наша солідарність із "спільним домом" впливає з нашої віри», а тому він закликає: «Молимося протягом цього місяця за те, щоб політики, вчені та економісти спільно трудилися над захистом морів та океанів». (Радіо Ватикан)

ЄДНІСТЬ Є В ПРИРОДІ ГРЕКО-КАТОЛИКІВ

▼ Продовження. Початок на 3 стор.

Звичайно, до цього є дотичною Православна Церква, бо коли увінчається патріархатом Греко-Католицька Церква в Україні, це ставить багато великих питань і для них. Навіть у контексті цілого передання апостольського: єдиною Церквою, яка має передання із часу хрещення Володимира в Україні є Українська Греко-Католицька Церква. Вона походить і має цілісність від того єпископату, який тоді існував. Проте, дуже мало про це говорять. Таким чином, я думаю, що Московський патріархат сильно зацікавлений у нас. Але я певний також, що існують й інші чинники. Остаточно ж я думаю, що чомусь Господь так дає.

У нашому житті ми багато чого хочемо чи не хочемо. Навіть на прикладі Господа, коли Він молився в Оливному городі, можемо побачити, що і для Нього як для людини не просто було прийняти цю чашу – якою дорогою йти. Однак, Він потім сказав: «Нехай буде воля Твоя». Тому й у нашій ситуації ми, греко-католики, повинні бути свідомими цього патріархату, маємо розуміти, що це станеться, маємо розуміти, що хтось є проти і комусь тепер невідгодно, але віддавати в руки Божі і казати: «Боже, Ти знаєш краще, коли це має здійснитися».

► **Коли ми читаємо засоби масової інформації, то там є і прибічники надання УГКЦ патріархату, але також є певні сайти, які, на жаль, мають надзвичайно велику аудиторію і на цьому дуже спекулюють. Інколи можна прочитати такі заголовки, які можна узагальнити наступним чином: греко-католики хочуть патріархат, щоб бути незалежними від Ватикану.**

Вл. В. Алексійчук: Греко-католики завжди терпіли. Погляньмо на історію України, де греко-католики найбільше терпіли заради того, щоб зберегти єдність із Ватиканом, із Католицькою Церквою. Тут не стоїть питання: проти Ватикану чи за Ватикан, чи відділитися від Ватикану. Ми, греко-католики або, як деколи нас обзивали, – уніати є в сутності тими, які прагнуть єдності. Як я вже згадував, ми походимо із єдиної Церкви. Погляньмо реально, греко-католики у собі несуть ту Церкву першого тисячоліття, бо ми є стовідсотковими католиками, мені нічого не бракує і я нічим не відрізняюся від будь-якого католицького єпископа. Водночас я є таким же, як православний єпископ і мені нічого не бракує того, що є в православного єпископа. Тому остаточно греко-католики репрезентують ту Церкву першого тисячоліття, коли Церква була єдиною. І тут зараз не потрібно говорити про єкуменізм чи про єдність, лиш варто подивитися на греко-католиків і зрозуміти, що єдність є можливою, – можна бути одночасно до кінця католиком, і до кінця православним. І я думаю, що це є частково проблемою. Адже декому греко-католики колять в очі. А чому? Тому що дорікають про те, що Церква є розділеною, поділеною,

Остап Лозинський, «Брати Шептицькі рятують жидівських дітей»

роз'єднаною, і щось із цим розділом, поділом треба робити.

Отож, греко-католики завжди терпіли за єдність, відновлення єдності. Берестейська унія – це знову ж таки єдність. За що загинули всі наші блаженні, які були проголошені святим Йоаном Павлом II? За те, що вони хотіли єдиної Церкви. Вони могли піти в іншу Церкву і не мати проблем, і відтак – не терпіти, не страждати. Єдність є в сутності, в глибині, в природі греко-католиків.

» Єдиною Церквою, яка має передання із часу хрещення Володимира в Україні, є Українська Греко-Католицька Церква. Вона походить і має цілісність від того єпископату, який тоді існував »

► **Що повинно статися, щоб цей патріархат став можливим? Це повинна бути воля Папи? Чи ще щось має в еклезіології УГКЦ змінитися? Чи і це, і інше, і ще щось?**

Вл. В. Алексійчук: Я думаю, що має прийти на це Божя воля. Адже у християнському богословському розумінні ми маємо два розуміння часу: хронос як час, у якому живемо, та кайрос як час Божий. Я певний того, що має прийти час Божий. Чому він не приходить? Це важко нам зрозуміти. Може і Папа шукає, коли цей час може настати, і інші особи, які до цього є причетними. Я певний того, що коли цей час настане, то всім це буде самозрозуміло.

► **На тій таки зустрічі із Папою Франциском Блаженніший Святослав сказав, що має три мрії. Одну мрію ми вже обговорили, і це – патріархат для УГКЦ. І ще дві мрії, як сказав Блаженніший: це беатифікація митро-**

полита Андрея Шептицького та приїзд Папи Франциска. Деякі єпископи мені казали, що найвірогідніше Папа Франциск не приїде, доки в Україні триває війна. За їх словами, у ватиканській дипломатії існує негласний закон, що доки країна перебуває у буремному часі, Понтифік не приїжджає. У своєму слові Патріарх Святослав казав, що якби така зустріч та візит відбулися, то навпаки

війна би дуже швидко закінчилася. Ви вірите, що не зважаючи на ці неформальні дипломатичні закони, все таки Папа може приїхати і, скажемо так, пришвидшити процес примирення і закінчення війни?

Вл. В. Алексійчук: Маючи декілька зустрічей із Папою, чи це офіційних, чи в тіснішому середовищі, я можу сказати, що це може статися. Це може статися неочікувано навіть для Глави нашої Церкви Блаженнішого Патріарха Святослава. Папа може подзвонити до нього і сказати: «Слухай, я до тебе приїжджаю за два-три тижні». Як ми чули, у багатьох випадках Папа був неординарний. Він часто не вписується у цю «римську дипломатію». Тому Папа може легко зробити цей крок. Я би не казав про те, що Папа є залежним, що він є у полоні тих чи інших стереотипів, які можуть існувати чи існують у Римі. Тому я би це сподівання не відкладав. Я би дав

50 на 50. Папа може легко це сказати, але може і не сказати. Папа часто у своїх рішеннях, про які ми говоримо як «спонтанні», діє під натхненням Святого Духа, і я це з певністю можу сказати.

► **Ваше Преосвященство, я знаю, що ви достатньо глибоко вивчали біографію митрополита Андрея Шептицького. Багато було покладено часу і зусиль для того, щоби він уже був беатифікований, але процес, як це здається збоку, достатньо в'яло перетікає в те, щоб нарешті було визнано його спочатку блаженним, а потім – святым. Що є перепорою до цього із того, що ми, можливо, не бачимо?**

Вл. В. Алексійчук: Перепона є доволі простою – він забагато всього робив. Набагато легше є проголосити якусь монахиню чи монаха, які сиділи десь у монастирі та молилися собі, ніхто про них багато не знав, вони жили собі свято і праведно. Інколи так жартують, що коли ти хочеш стати святым, то пиши поменше книжок, роби поменше радіоінтерв'ю, бо потім після тебе залишається багато усього і все це треба дослідити, особливо контраверсійне про те, хто і що казав чи подумав, чому так сказав. Тому для мене проблемою митрополита Андрея, говорячи по-людськи, є те, що він багато робив і вів активне життя. Це є у церковній площині єдина особа у XX столітті в Україні, яка настільки активно діяла.

Коли ж ти дієш активно, то завжди певні речі можуть бути трактовані по-різному. Тим більше, що він діяв у дуже різних політичних ситуаціях. Одного разу я рахував, що за період його життя змінилося до семи влад. Уявіть собі, що при кожній владі він повинен був діяти, а коли він діє, то йому можуть закинути, що він співпрацював. Таким чином, ми всі співпрацювали із Януковичем, адже ми були у тій державі, правда ж?

Але це також Божий Промисел. Погляньте, усі ті, які були проголошені в Українській Греко-Католицькій Церкві Папою Йоаном Павлом II блаженними, то всі вони є вихованцями митрополита Андрея. Митрополит Андрей в тій чи іншій мірі, мав на них вплив. Питання для мене не полягає в тому, що він не проголошений. Питання в Церкві означає дві речі: перша річ – проголошення означає, що його можна публічно почитати, а значить пишуться богослужбові тексти, а друга річ – пишеться ікона цього святого. Це два елементи, які ми просто додаємо.

Для мене митрополит святий, я молюся і свідомий його святості. Але в якийсь момент ця святість буде об'явлена цілій Церкві. Це може зайняти певний час. Чому так є? Знову ж таки, наш розум є дуже маленьким, для нього багато речей неможливо збагнути. Ми хочемо зрозуміти і дати відповідь чому так є. Однак, незбагненні є Божі шляхи...

Подано за: «Католицький оглядач»; текст скорочено

ДУДЕРШТАДТ: ЧЕРГОВИЙ РЕЛІГІЙНО-МУЗИЧНИЙ ТАБІР

Цікавим та спонтанним доповненням концерту був виступ бандуристки Анни Соник, студентки Львівської музичної Академії ім. Миколи Лисенка, яка в цей час приїхала до Ганноверу в гості до мами

Це тижневе таборування стало продовженням співпраці отця-декана Романа Максимціва та подружжя музикантів Романа Антонока (заслужений артист України) і Христини Антків (хормейстер та викладач фортепіано). Адже рік тому при храмі УГКЦ св. Володимира у м. Ганновер, після першого літнього табору, було створено дитячу капелу бандуристів. Маєстро Роман Антонок протягом року

приїжджав із Львова й проводив кількадевні курси гри на бандурі. Після курсів діти давали концерти для різних кіл німецького товариства.

Особливістю табору, який відбувся цього року, був спільний проект Патріаршої катехитичної комісії УГКЦ та української парохії в Ганновері в рамках співпраці щодо поширення нових методів катехизації. Ідея його проведення належить отцю Роману Максим-

ціву та заступнику голови ПКК УГКЦ п. Назару Дуді. Дозвілля та катехитичну частину проекту організувала та провела співробітниця КПІ УКУ Марія Шипка.

Також цього разу прийняли участь двоє дорослих учасників, які відкрили та відновили для себе можливість гри на чудовому музичному інструменті. В часі табору учасники мали можливість поєднати елементи навчання на нелегкому му-

7–14 серпня у відпочинковому центрі організації «Кольпінг», курортного міста Дудерштадт (географічний центр Німеччини), відбувся табір, який поєднав у собі катехитичний та музичний напрямки праці з дітьми.

зичному інструменті – бандурі, який діти опанували надзвичайно швидко та з інтересом; та спільна молитва і Св. Літургія, ігри, забави, банси.

Чудовим додатком до відпочинку було відвідування музею «Кордону між Східною та Західною Німеччиною», і екскурсія історичним містом Дудерштадт. Гарним завершенням табору був маленький концерт перед гостями відпочинкового комплексу та місцевим німецьким парохом Берндом Галлушке.

Відтак, у неділю 18 серпня в Ганновері, під час свят-

кування храмового празника, діти представили свої досягнення в грі на бандурі та радо ділилися чудовими враженнями із літнього табору. Преосвященний Владика Петро Крик – почесний духівник капели, висловив вдячність організаторам та побажав нових досягнень.

Організатори планують продовження своєї співпраці в організації таборів наступними роками. Сердечна подяка усім тим, хто долучився у різний спосіб до реалізації проекту.

Для «ХГ» отець-декан Роман Максимців

ХГ

КРАЄВИЙ КОНКУРС ХОРІВ

В серпні 1942 р. у Львові відбувся Краєвий Конкурс Хорів, приурочений до сторіччя народин М. Лисенка. То була знаменна культурна подія і доказ єдності народу в ті складні воєнні часи. На світліні – зведений хор (26 найкращих міських і сільських хорів Галичини, Надсяння, Лемківщини).

Лідія Іванюк, з Фейсбуку

70 РОКІВ ТОМУ НА ЗАКАРПАТТІ

28 серпня 1949 – біля Мукачеве на Чернечій горі в монастирі ЧСВВ, ще в березні 1947 р. насильно переведеному на православ'є, на святі Успіння Пресвятої Богородиці комуністична влада устами конвертованого в московитське православ'є священника Іринія Кондратовича та архієпископа Макарія проголосила ліквідацію Унії на Закарпатті та «возз'єднання» Мукачівської греко-католицької єпархії з РПЦ. Попри тривалу інтенсивну «підготовчу роботу», залякування та арешти священників, закриття монастирів та насильну передачу до РПЦ окремих парафій, влада, усвідомлюючи велетенський опір з боку міс-

цевого греко-католицького духовенства та народу, не наважилась на фарс за сценарієм Львівського псевдособору 1946 року, а «провернула» це в такий примітивний та юридично нікчемний спосіб. І це три з половиною роки після Львова! «Добровільне возз'єднання» спричинило арешт 124 (40%) греко-католицьких священників, з яких 28 померло у тюрмах і таборах. Мукачівська єпархія УГКЦ перейшла у підпілля, яке творили 95 священників. А про духовну вартість тієї горстки священників, що перекинулася до РПЦ, найвлучніше свідчить оцінка І. Кондратовича більшістю істориків: «...Же знав ся приспособити до кожного режиму, котрі часто змінювались в краю».

(Календар українця)

АЛЕГОРІЯ УКРАЇНИ ЗА ПОЕМОЮ «МОЙСЕЙ»

Іван Франко дав українському народові чудову поему «Мойсей», яка належить до найвизначніших ідейних творів серед української літератури. Основою теми є трагічна подія в житті біблійного Мойсея та його вибраного Богом народу. Ця поема – це алегорія. Алегорія – це мистецьке виявлення абстрактних понять конкретними образами.

Євген Безніско, «Іван Франко. Мойсей»

Іван Франко поетично зображує ізраїльський табір, кочуючий на червоних пісках арабської пустині. Сорок років мандрує Ізраїль по пустині. Втоmlений і знеохочений долею, перестав вірити в обітницю Бога-Єгови. Затрачується охота дійти до мети – до обіцяної країни. На пісках, під пекучим сонцем, ізраїльський народ бореться з думкою: чи не повернутися йому до Єгипту, де було йому до якоїсь міри краще на старих гніздах? Посеред народу появились нові провідники-бунтівники: Датан та Авирон, наче демони в Ізраїлі. Вони казали: чого нам ждати та бажати в пустині? Мойсей прикидається пророком і манить нас до обіцяної землі в незнану майбутність. Обітниця Мойсея про чудову країну – це омана, це фата-моргана. Мойсей – перекинчик. Він під впливом фараона веде нас у безвість на втіху фараонові. Мойсей хай буде опльований і побитий камінням. Хай краще він згине, ніж нам вмирати в пустині.

Серед таких мрячних почувань Датан та Авирон намовляли народ віддавати божеську честь Ваалу й Астарті, мовляв, Ваал дасть нам владу і багатство в іншій країні. Рука Астарті поведе нас між рожі та нагородить вінком успіхів.

Із шатра виходить старий Мойсей. Волосся його біле наче сніг, стурбований, його очі сяють наче дві блискавки в темній хмарі. Він іде на широкий майдан, де намет Божого Завіту, та промовляє до свого люду:

*Вчора ви сприсяглися свій слух
Затикать на промови,
Не мої, не тих глиняних уст,
А самого Єгови.*

*Якби хтів вас в спокою держать,
Наче трупа у крипті,
То ви й досі, як сірі воли,
Гнули б шиї в Єгипті.*

*Як стріла вже намірена в ціль,
Наострена до бою,*

*Чи подоба стрілі говорити:
«Я бажая спокою?»*

*І ви мусите слухать, хоч злість
Вб'є вам жало студене.
Рад я знать, чия перша рука
Підійметься на мене!..*

Мойсей чудесно вивів свій народ з єгипетської неволі і через сорок років у пустині надхненною мовою піднімав духа свого народу. Він не перестав любити духа свого народу, і то не лише за його добру вдачу, але теж і за його хиби та злобу, хоч не раз плакав над ними. Мойсей любив і невдячність свого народу, бо любов все прощає.

Мойсей – раб і друг Єгови. На горі Синай Єгова відкрив Мойсееві Свій спасенний задум. Дав йому силу духа в його діяльності. Мойсей – пророк, заступник перед Богом і людьми. Сила його молитви доходила до Єгови, бо він просив не тільки про себе, але про свій народ. Він відкрив Ізраїлеві очі на Божий Закон і вчив, як узгіднити за законом непокірну поведінку Ізраїля (Вих. 18; 19; 20. 1–17).

Мойсей – вождь ізраїльського народу, призваний самим Богом. Через Мойсея Ізраїль став у Синаї вибраним народом. Мойсей мусів пожити край пригнобленню Ізраїля, що було перешкодою йому визнавати Єгову єдиним Богом, бо фараон не захотів визнати культу єдиного Бога в своїй країні.

На червоних пісках пустині бігає та забавляється безтурботна ізраїльська дітвора. То воює, то будує із піску оборонні замки та городить піщаними мурами міста. Батьки, споглядаючи на своїх дітей, хитають головами, кажучи: «Де вони набрались таких забав, адже від нас не чули того в пустині? Невже слова пророка Мойсея

перейшли в кров і душу дітей?».

Старенький, але ще бадьорий Мойсей теж дивився на забаву невинних дітей і думав собі:

*Сорок літ я трудився, навчав,
Весь заглиблений в Тобі,
Щоб з рабів тих зробили народ
По Твоїй уподобі.*

Коли про це так думав Мойсей, раптом окружила його дітвора, що гралася на пісках. «Дідусю, куди йдеш? Будь з нами. Глянь, які збудували ми мури, які башти та брами. Сядь дідусеньку, та розповідь нам, як ти добував воду із скелі, і як манна падала з неба? Зачекай, ще не йди, оповідь нам, як ти корч той терновий уздрів, що горить та не згорає, і як голос почув ти з корча, що аж жах пробирає».

«Гарно, гарно мої діти, живе в згоді, а про те, що було, не пора мені говорити, та прийде час, і для вас появиться вогненний куш у життєвому вашому пориві. Будуйте ще шлях до міста, що ви збудували, мені наблизився час вмирати». І глянув Мойсей на дітей та подався на високу гору.

Ідучи на гору, Мойсей молився Єдиному Богу, щоб молоде покоління було гідне до впадоби Єгови. На вершині Небо-гори, на самій межі обітованої землі, Мойсея огорнула самота, темрява, глибокий сум, скорбота. Простерши до неба свої руки, Мойсей молився Богові в сердечному горю.

В часі молитви не давав йому спокою Азazel – демон пустині; він лицемірно, наче ласкава мати, нашептував у душу Мойсея сумніви в боротьбі про потребу і вартість сорокарічного труду в пустині. І демон пустині показав Мойсееві обіцяну землю, всю Палестину: Сіон, Йордан, Мертве море, долину Єрихону. Демон показав теж і новий ряд картин: долю Палестини; те, що станеть-

ся зо синами Ізраїля; те, що не мало буде коштувати сліз і крові в обіцяній землі. «Ось, – каже демон, – глянь та подивися на хмари ворожих народів. Ось, римські легіони, як вони тисячами вивозять скованих синів Ізраїля. Ось як храм Єгови горить. Це та країна і те що станеться з ізраїльським племенем. Нащо здався твій труд? А може хоривський вогонь і не горів на Хориві; може голос, що велів тобі йти в цю країну, був твій власний порив, твоя пристрасть до влади, що засліплює розум, і чи не був ти ватажком та новим жорстоким фараоном?»

І упав Мойсей лицем до землі у великій боротьбі зо сатаною, він благав: «О, Єгово! Озвися до мене ще раз, як колись на Хориві!». Та Єгова мовчав. Отже, під впливом сатани, Мойсей на хвилину засумнівався щодо волі Єгови. І за цю зневіру Мойсей лише здалека побачив обіцяну землю та віддав Богові свою зажурену душу. Що Мойсей віддав Богові свою душу, а не демонові, свідчить про це Преображення Господнє на Тавор-горі: «І ось, два мужі розмовляли з Господом: були то Мойсей та Ілля, що з'явилися у славі...» (Лук. 9. 30).

Немов останнє батьківське прощання простягнулась величезна тінь Мойсея з верху гори на ізраїльські шатра. «Це Мойсея силует» – рознеслась тривожна чутка по всьому таборі. **Мойсея не стало. І це «не стало» вказало, що всі тоді зрозуміли, що Мойсей був справді вождем і пророком, і що через нього проявляв Свою волю сам Єгова. І те, що вчора Ізраїль в'їдливо топтав та опльовував, тепер стало цінним і святим.**

Здійснилося грізне пророцтво Мойсея на маловірних синах Ізраїля: всі вони повмирали в пустині, умер також в пустині Арон, брат і співпрацівник Мойсея. Лише молоде покоління, що народилося в часі мандрівки в пустині, осталося в живих, зрозумівши трагічну долю Мойсея, його покликання Богом і його святі пориви. Воно й удостоїлося ввійти до обіцяної землі, до країни своїх предків.

Зневіру Ізраїля в пустині знавці Біблії називають по різному: то наріканням, то впертістю, то спокусою. Господь посилав Ізраїлеві все, що йому було кінечне до існування в пустині, воду, манну, перепелиць; мабуть бракувало йому тільки одного часнику – жидівського присмаку. Ізраїль скоро забував чудесні знамена та чудеса, вчинені через Мойсея, свідком яких він сам був.

ДОЛЯ УКРАЇНИ

На основі біблійного тексту про Мойсея в пустині Іван Франко тривожно проводить алегорію долі України. Зневіра – руїна так у житті поодиноких людей, як і в житті всього народу. Зневіра нищить згоду, єдність і доводить до ворожого настрою серед своїх співвітчизників.

Продовження на 7 стор. ▼

АЛЕГОРІЯ УКРАЇНИ ЗА ПОЕМОЮ «МОЙСЕЙ»

▼ Продовження. Початок на 6 стор.

Датан та Авирон – головні агітатори, наче демони пустині, перетягнули до себе маловірних ізраїльтян проти Мойсея – проти свого власного добра. Подібні злощасні прояви, які заіснували під проводом Датана та Авирона бували на просторі віків і в Україні. Така зневіра існує і сьогодні на поневолений Україні, а теж і на наших нових поселеннях, та нищить нашу єдність, нищить віру в Бога і ширить посеред нас зневіру та збайдужіння.

Іван Франко ясно здає собі справу з політичних обставин свого часу. Він бачить хибну вдачу свого народу та лицемірну настанову чужинців на українських

землях. Лицемірство внутрішнього ворога на землях України страшніше, ніж відкритий ворог за кордоном. Але роздуми Івана Франка та зворушливі пісні його народу кажуть вірити в майбутність, у воскресення України.

У пролозі до «Мойсея» Іван Франко звертається до свого народу на просторах України, наче до Ізраїля на червоних пісках арабської пустині, що в змаганні за кращу долю опинився на роздоріжжі. Майбутність України тривожить його душу так, що заснути не може. В його роздумах постає питання: чи навик доведеться українцям бути поневоленим народом? Доки він буде кланяти-

ся покійно ворогові, що зрадою та розбоям скував синів України і примусив їх присягати ворогові на вірність? Чи ж даром вони проливали і проливають сльози і кров за свободу ради природного закону святої любови до своєї Батьківщини?

Іван Франко вірить у силу духа народу і все, чим народ може піднятися вгору: його духовність, його мова, його народні пісні, що поривають серця і ведуть на «спасенну путь». Бог вибирає людей сильних духом!

Ось яку Україну бажає Іван Франко собі й українському народові: найкращу духом! А хто засумнівається хоч на момент

щодо Божої волі, той не ввійде до краю своїх предків, подібно як і Мойсей.

*Тут і кости зотліють твої,
На взірєць і для страху всім,
Що рвуться весь вік до мети,
І вмирають на шляху!*

Майбутність України – мета молодого покоління на крилах непохитної віри; воно мусить іти вперед, хоч ніхто не кличе. Всемогутній Бог дивиться на віру гідних синів України, щоб наділити їх найвищим даром свободи!

**о. Іван Берестецький,
календар «Світла»,
1985 р.**

ХТ

ГОЛОС ПАПИ У СМАРТФОНІ

Шон Патрік Лаветт – директор англомовного «Радіо Ватикан» і саме та людина, яка стоїть за сторінками Ватикану і Папи у соціальних мережах. В розмові із Z розповів, як це – говорити від імені Папи і як Церква використовує нові технології для того, щоб промовляти до людей.

► **Наскільки важко вести офіційні сторінки Папи та Ватикану в соціальних мережах, зважаючи на ту відповідальність, що покладена на вас?**

Ш. П. Лаветт: Коли ми говоримо про сторінку Папи, то маємо на увазі сторінки в Фейсбуці, Твіттері та Інстаграмі. Кожна з цих соцмереж є зовсім різною, виконує різні завдання і, відповідно, потребує застосування різних правил та стилів.

Інстаграм – це найпростіше, через те що у нас є гарні фотографії Папи. Ці фотографії творять образи, що справляють дуже сильний вплив на людей. Однією із дуже сильних фотографій є та, де Папа виступає

перед групою людей у Ватикані. Він сидить на своєму кріслі, перед очима має текст промови. Серед людей сиділа маленька дитина з синдромом Дауна, у якої промова Папи викликала нудьгу. Дитина встає, підходить до Папи Франциска і сідає на порожньому кріслі поруч з ним. Папа бачить дитину, але не перериває промови. Дитина помічає фотографа, дивиться на нього, і ось – ми отримуємо кадр. У нас є прекрасне фото цієї прекрасної дитини з синдромом Дауна. Фото настільки спонтанне і настільки природне з Папою і його серйозним виразом обличчя під час промови. Одне фото викликає сильну реакцію зовсім різних людей. Тому що вони переймаються синдромом Дауна і нашим ставленням до інвалідності. Отже, з Інстаграмом все доволі просто. Ми просто публікуємо фотографію – і люди реагують, як правило, дуже позитивно.

Твіттер. Як відомо, Папа Франциск є другим світовим лідером за кількістю підписників у Твіттері. Чому? Люди, які підписуються на сторінку Папи, часто не є практикуючими католиками. Вони репрезентують всі релігії, а багато хто з них є невіруючими – агностиками чи атеїстами. Стає зрозумілим, що ці люди перебувають в пошуку. Вони шукають чогось більшого. Поза політикою, економікою і поза межами цього хаосу. І якимось чином вони бачать, що ця фігура в білому здатна щось сказати про їхнє життя. Тому, зви-

чайно, сторінка в Твіттері не викликає труднощів. Ми ведемо її і отримуємо дуже сильну реакцію.

Наші найбільші виклики та проблеми розпочинаються у **Фейсбуці**. Кожного ранку моя робота полягає у гортанні стрічки коментарів. Звичайно, у нас є дуже сильні фільтри слів і фраз, які ви можете або не можете використовувати, але тролі, що отримують велике задоволення, пишучи негативні коментарі на сторінці Папи, знаходять способи обійти ці фільтри. Вони змінюють правопис слів. Беруть погане слово і просто змінюють орфографію. Тому доводиться перевіряти коментарі вручну і додавати ці версії поганих слів у наші фільтри. Це виснажливо, а часто навіть боляче. Це боляче особисто для мене, тому що Фейсбук показує мені обличчя тих протиріч, що розділяють сучасний світ. Половина світу шукає щось хороше, а інша половина світу просто хоче вв'язуватись у бруд, створювати неприємності та критикувати. Кожного дня на цій сторінці для мене відкривається контраст світла і темряви.

► **Ви ведете стільки офіційних сторінок і одночасно є медіа-персоною, журналістом, але у вас немає особистої сторінки у Фейсбуку та в Твіттері. Чому?**

Ш. П. Лаветт: Моя робота полягає в тому, щоб представляти те, що говорить Папа і Католицька Церква. Не важливо, що я говорю. Враховуючи мою роботу,

вести власну сторінку було б неприйнятним і могло б перерости до конфлікту інтересів. Будь-хто може сказати: «О, на вашій сторінці в Фейсбуці ви говорите те і те, а на сторінці Папи щось зовсім інше». Відсутність власних сторінок дозволяє зосередитися на одному. Моє життя було присвячене установі, і з часом я почав пов'язувати себе з тими повідомленнями, які доношу. Так що це не про мене, не про Шона. Мова йде про Церкву, Папу, Бога, добро, мир, любов, місію і все інше.

► **Яка частка вас у цих відповідях на Фейсбуці та в Твіттері? Де закінчується ваша точка зору і починається позиція Ватикану?**

Ш. П. Лаветт: Коли Папа говорить про мир і любов – всі щасливі. У момент, коли Папа починає говорити про соціальні питання, про імміграцію, міграцію, з'являється багато коментарів. Велика частина наших користувачів є на Філіппінах (97% населення там – католики), другі після Філіппін – Сполучені Штати Америки. Частина мого завдання полягає в тому, щоб задовольнити цю аудиторію з різних частин світу, з зовсім відмінних культур. Моя робота в основному полягає у фільтрації та модерації. Слідкувати за тим, щоб спілкування не вийшло з-під контролю. Щоб воно не стало вульгарним, непристойним або образливим. У випадку, коли таке трапляється, моя робота – це «сховати – видалити – забанити, забани-

ти – сховати – видалити». Насправді, коли хтось каже щось погане, завжди є той, хто відповідає йому чимось хорошим. І я можу сидіти склавши руки, спостерігаючи за цією рівновагою, навіть не втручаючись.

► **Як змінилося спілкування між Папою і прихожанами у часи соціальних мереж?**

Ш. П. Лаветт: Коли працюєш з п'ятьма різними Папами, то спостерігаєш за тим, як змінилися не лише технології чи стилі управління різних Пап, але також, як змінилися стосунки між людьми у час соціальних медіа. Я не хочу повторювати ті речі, що були сказані до мене, та варто розуміти, що соціальні медіа суттєво змінили стосунки між людьми. Ці зміни є однією з причин того, що Папи, починаючи з Бенедикта XVI (першого Папи, що з'явився у Твіттері і першим мав власну сторінку у Фейсбуці), постійно повторюють одне й теж – технології це добре. Соціальні медіа – це чудовий інструмент, що допомагає нам швидко і ефективно зв'язуватися з людьми, та вони ніколи не зможуть замінити міжособистісних живих відносин. Тобто одне не є хорошим, а отже, інше поганим. Ми потребуємо обох. Живучи в світі соціальних медіа, ми існуємо в реальності соціальних медіа. Це те, чим воно є, але не можна відкидати живого фізичного контакту. На певному етапі є ця точка, коли потрібно простягнути руку і доторкнутися.

Продовження на 8 стор. ▼

ГОЛОС ПАПИ У СМАРТФОНІ

▼ Продовження. Початок на 7 стор.

► **Ви починали працювати на радіо, але потім правила гри змінилися. Як ви і Церква пристосувалися до приходу соціальних мереж?**

Ш. П. Лаветт: Мені подобається, як ви сказали «правила гри», тому що іноді це відчувається як певна гра і правила змінюють цю гру. Не змінилися правила, сама гра змінилася. Щоб це розуміти, потрібно знати, де ми сьогодні і звідки ми прийшли.

Ми прийшли від усної традиції, традиції розповіді до Гуттенберга, від друкованої традиції до звуку. 1929 рік, Пій XI покликав винахідника однієї технології. Він хотів використати її, щоб охопити якомога більше людей з максимальною ефективністю. Цим визначенням ми послуговуємося для соціальних медіа. Отже, 1929 рік, Папа питає: «Якими технологіями ми володіємо? Як ми можемо використати ці технології для того,

щоб якомога швидше дістатися до максимально великої кількості людей? Гільєрмо Марконі відповідає, мовляв, у мене є такий пристрій і він називається радіо. В цю мить народжується Радіо Ватикан. Потім Папа Іван Павло II, Папа з Польщі, говорить: «Одного радіо замало, людям потрібна картинка», і ми створюємо телебачення Ватикану. В один день приходять соціальні медіа, і Папа Бенедикт питає: «Що таке, цей Твіттер?

Він може бути корисним? Чи може він допомогти нам говорити до більшої кількості людей?». Ми відповіли: «Так, святий отче». «Тоді нам потрібно його використовувати», – сказав Папа. Таким чином Церква дивиться на те, що з'являється, а потім використовує ці винаходи для того, щоб охопити якомога більшу кількість людей. Але використовує їх за двох умов.

Технологія, яку ми використовуємо, повинна

бути доброю, служити Богові та людству, бути такою, що наближає людей до Бога, піднімає вгору, що возвеличує нас і робить кращими людьми. Друга умова: вона повинна бути корисною. Що ми розуміємо під корисним? Ми маємо на увазі, що технологія повинна возвеличувати нас і водночас зближувати. Що ми бачимо? (малює в повітрі хрест)

Розмовляв Юрій Кушнір.**Подано за журналом «Збруч», текст скорочено**

XI

АНТИМІНС З ПІДПИСОМ
МИТРОПОЛИТА ШЕПТИЦЬКОГО

У місті Баня-Лука, що в північній Боснії, віднайшли реліквію з підписом митрополита Андрея Шептицького. Про це на Facebook повідомив синкел у справах монашества у Львівській архієпархії УГКЦ Юстин Бойко.

«Антимінс підписаний митрополитом Андреем Шептицьким 11 квітня 1913 року, на якому до сих пір служиться Літургія на престолі у Баня-Луці», – написав він.

АНТИМІНС – це освячена хустина із зашитою частинкою мощів святих на престолі. На антимінсі звершується під час св. Літургії таїнство Євхаристії. Без антимінса не можна служити св. Літургії. Антимінси з'явилися тоді, коли стало потрібно правити Літургію поза храмом, у похідних умовах. Престол доводилося замінити переносним столиком або просто дошками. Освячений антимінс з мощами у такому разі замінював собою Престол, звідси й походить його назва. (Galinfo)

Марія Пушкар (з Козаків) народилася 22 березня 1926 р. в с. Вербиця, Раворуського повіту. На 94-му році життя, 11 серпня 2019 р. Божого упокоїлася наша дорога мама, раба Божо Марія у домашньому затишку, посеред дітей та онуків.

За своє життя мама пережила багато перешкод, злетів та падінь. Дитинство та свою молодість проводила в рідному українському селі Вербиця. Про цей час вона згадувала, як про час найкращих моментів її життя.

У 1947 році щасливий період перекреслили історичні події: акція «Вісла», арешт, жахливе побиття її рідного

УПОКОЇЛАСЯ МАРІЯ ПУШКАР

батька та його ув'язнення в концтаборі у Явожні. Одноразово вони були насильно виселені з власної домівки до східної Пруссії, а село Вербиця було повністю спалено польською армією.

Після перших складних часів без батька на новому місці, мама виходить заміж за односельчанина Степана Пушкар, з яким разом виховували п'ятеро дітей. У подружжі та сільській праці вони разом зуміли виростити, виховати та навчити своїх дітей усіх людських та життєвих цінностей.

1978 року, на 49-му році життя, помирає її рідна, молодша сестра Христина, у 1990 р. на 60-му році життя помирає її чоловік Степан, у 2005 році помирає онука Оксана та у 2012 р. помирає її наймолодша донька Дарія. Ці втрати близьких людей дуже відо-

бразилися в її подальшому житті.

Після вищезгаданих подій сім'я жила у двох країнах: у Польщі та в Німеччині. У своєї доньки Дарії вона жила 9 років біля Мюнхену. Після цього повернулася жити до Польщі, в м. Ольштин та жила у найстаршій доньки Єви. Останній рік свого життя мама проживала у своєму будинку, де її дглядала донька Галина.

У зв'язку з тим, що я і моя сестра Марійка Ерляйн не могли часто виїжджати та залишати доручені нам справи у Німеччині, хочемо висловити нашу безмежну вдячність усім тим людям, які перебували поруч та допомагали нашій мамі гідно та достойно дожити віку.

Перш за все дякуємо нашій сестрі Єві Лось і її чоловікові Зеновію, який став для мамі рідним си-

ном. За настановчий підхід до життя для нашої мамі пані Христині В'ятр. Сестрі Галині Борис хочемо подякувати за її жертвність, силу та терпіння, яка останні два місяці не відходила від маминого ліжка, піклуючись про неї. Щира подяка маминому братові Максимові за віддану підтримку протягом усього життя та маминій сестрі Анні за її життєвий супровід як сестри.

Окрема подяка юній дівчині з України, Тані Андрушків, яка мала б бути опікункою для мамі, а стала рідною онукою. Двом найкращим подругам із Німеччини: Анні Лупор (Мюнхен) та Лідії Корнієнко (Нюрнберг). Щиросердечну подяку висловлюємо отцю д-ру ієромонаху Севастьяну Дмитрух, який став рідним членом нашої сім'ї – подя-

ка йому за турботу, співпережиття та за духовний супровід. Також дякуємо найближчим сусідам сім'ї Дрозд (Софія та Віктор) за їх зразкову поведінку та сердечне відношення до всієї нашої родини. За плідну працю та розуміння дякуємо місцевому лікарю Анетті Сломчинській-Кондзьолка, лікарю з Німеччини Джорджині Кісіцкі-Міхалка, яка надавала цінні консультації геріатричного характеру.

Перелік людей, яким ми хочемо висловити нашу щирі подяку є безкінечним...

Ми складаємо сьогодні велику подяку Богові за роки, прожиті разом із нашою мамою, із рабою Божою Марією. Безмежно дякуємо усім, хто мамі зустрічався протягом життя. Нехай Господь Бог вас благословить, а Матір Божо охороняє.

о. Богдан Пушкар

ХРИСТІЯНСЬКИЙ ГОЛОС

CHRISTLICHE STIMME
Ukrainische Kirchenzeitung
Schönbergstrasse 9
D-81679 München

Inhaber, Herausgeber und Verleger: Apostolische Exarchie
für katholische Ukrainer in Deutschland und Skandinavien

D-81629 Postfach 86 02 69 Druck: Kolo UA-82100
Drohobytsch Tel. +380 3244 29060

Погляди авторів не завжди відповідають поглядам редакції. Редакція в потребі скорочує і мовно виправляє надіслані статті.
Газета виходить двічі на місяць.

Chefredakteur: Roman Kryk
Stellvertretender Redakteur: Bohdan Pidlisetsky
Telefon: +49 (0) 89 997 28 38 11
Telefax: +49 (0) 89 997 28 38 4
christl.stimme@t-online.de;
ukrainische-kirche@t-online.de;
www.ukrainische-kirche.de

Річну передплату (Unkostenbeitrag)
46,- Euro переказати на conto: Apostolische Exarchie
LIGA-Bank München
Konto-Nr.: 40 21 03 257
BLZ 750 903 00
IBAN: DE 64 7509 0300 0402 1032 57
BIC: GENODEF1 M 0 5